

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ ഉദ്ധവഗീതാസു
॥ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ചതുർഥോധ്യായഃ ॥

ശ്രീബ്രാഹ്മണ ഉവാച

പരിഗ്രഹോ ഹി ദുഃഖായ യദ് യത് പ്രിയതമം നൃണാം |
അനന്തം സുഖമാപ്നോതി തദ് വിദ്വാൻ യസ്തുകിഞ്ചനഃ || 4.1 ||

സാമീഷം കുരരം ജഘ്ലൂർബലിനോ യേ നിരാമീഷാഃ |
തദാമീഷം പരിത്യജ്യ സ സുഖം സമവിന്ദത || 4.2 ||

ന മേ മാനാവമാനൗ സ്തോ ന ചിന്താ ഗേഹപുത്രിണാം |
ആത്മക്രിഡ ആത്മരതിർവിചരാമീഹ ബാലവത് || 4.3 ||

ദ്വാവേവ ചിന്തയാ മുക്തൗ പരമാനന്ദ ആപ്नुതൗ |
യോ വിമുഗ്ധോ ജഡോ ബാലോ യോ ഗുണേഭ്യഃ പരം ഗതഃ || 4.4 ||

കൃചിത് കുമാരീ ത്യാത്മാനം വൃണാനാൻ ഗൃഹമാഗതാൻ |
സ്വയം താനർഹയാമാസ ക്വാപി യാതേഷു ബന്ധുഷു || 4.5 ||

തേഷാമഭ്യവഹാരാർഥം ശാലീൻ രഹസി പാർഥിവ |
അവഘ്ലന്ത്യാഃ പ്രകോഷ്ടസ്ഥാശ്ചക്രൂഃ ശംഖാഃ സ്വനം മഹത് || 4.6 ||

സാ തജ്ജുഗുപ്സിതം മത്യാ മഹതീ വ്രീഡിതാ തതഃ |
ബദഞ്ജൈകൈകശഃ ശംഖാൻ ദ്വൗ ദ്വൗ പാൺയോരശേഷയത് || 4.7 ||

ഉദയോരപ്യഭൂദ് ഘോഷോ ഹൃവഘ്ലന്ത്യാഃ സു ശംഖയോഃ |
തത്രാപ്യേകം നിരഭിദഭേകസ്താന്നാഭവദ് ധ്വനിഃ || 4.8 ||

അൻവശിക്ഷമിമം തസ്യാ ഉപദേശമരിന്ദമ |
ലോകാനനുചരണേതാൽലോകതത്ത്വവിവിത്സയാ ||4.9 ||

വാസേ ബഹൂനാം കലഹോ ദവേദ് വാർതാ ദ്യയോരപി |
ഏക ഏവ ചസേത് തസ്നാത് കുമാർയാ ഇവ കങ്കണം ||4.10 ||

മന ഏകത്ര സംയുജ്യാജ്ജിതശ്യാസോ ജിതാസനഃ |
വൈരാഗ്യാഭ്യാസയോഗേന ധ്രിയമാണമതന്ദ്രിതഃ ||4.11 ||

യസ്മിൻ മനോ ലബ്ധപദം യദേത -
 ച്ഛന്നൈഃ ശന്നൈർമുഞ്ചതി കർമ്മരേണുൻ |
സത്തേന വൃദ്ധേന രജസ്സമശ്ച
 വിധൂയ നിർവാണമുപൈത്യനിന്ധനം ||4.12 ||

തദൈവമാത്മന്യവരുദ്ധചിത്തോ
 ന വേദ കിഞ്ചിദ് ബഹിരന്തരം വാ |
യഥേഷുകാരോ നൃപതിം വ്രജന്ത -
 മിഷൗ ഗതാത്മാ ന ദദർശ പാർശ്വേ ||4.13 ||

ഏകചാർയനികേതഃ സ്യാദപ്രമത്തോ ഗൃഹാശയഃ |
അലക്ഷ്യമാണ ആചാരൈർമുനിരേകോൽപദാഷണ്ഃ ||4.14 ||

ഗൃഹാരംഭോത്ഥിദുഃഖായ വിഹലശ്ചാധുവാത്മനഃ |
സർപഃ പരകൃതം വേശ്വ പ്രവിശ്യ സുഖമേധതേ ||4.15 ||

ഏകോ നാരായണോ ദേവഃ പൂർവസൃഷ്ടം സ്വമായയാ |
സംഹൃത്യ കാലകലയാ കൽപാന്ത ഇദമീശ്വരഃ ||4.16 ||

ഏക ഏവാദിതീയോഭൂദാത്മാധാരോവിലാശ്രയഃ |
കാലേനാത്മാനുഭാവേന സാമ്യം നീതാസു ശക്തിഷു |
സത്ത്വാദിഷ്ട്വാദിപുരുഷഃ പ്രധാനപുരുഷേശ്വരഃ ||4.17 ||

പരാവരാണാം പരമ ആസ്തേ കൈവൽയസഞ്ജ്ഞിതഃ |
കേവലാനുഭവാനന്ദസന്ദോഹോ നിരൂപാധികഃ ||4.18 ||

കേവലാന്മാനുഭാവേന സ്വമായാം ത്രിഗുണാത്മികാം |
സങ്ക്ഷോഭയൻ സൃജത്യാദൗ തയാ സൂത്രമരിന്ദ ||4.19 ||

താമാഹുസ്ത്രിഗുണവൃക്ഷ്തിം സൃജന്തിം വിശ്വതോമുഖം |
യസ്മിൻ പ്രോതമിദം വിശ്വം യേന സംസരതേ പുമാൻ ||4.20 ||

യഥോർണനാഭിർഹൃദയാദൂർണാം സന്തത്യ വക്ത്രതഃ |
തയാ വിഹൃത്യ ഭൂയസ്താം ഗ്രസത്യേവം മഹേശ്വരഃ ||4.21 ||

യത്ര യത്ര മനോ ദേഹീ ധാരയേത് സകലം ധിയാ |
സ്നേഹാദ് ഭ്യേഷാദ് ഭയാദ് വാപി യാതി തത്തത്ത്വരൂപതാം ||4.22 ||

കീടഃ പേശസ്ത്യതം ധ്യായൻ കുഡ്യാം തേന പ്രവേശിതഃ |
യാതി തത്സാന്മതാം രാജൻ പൂർവരൂപമസന്ത്യജൻ ||4.23 ||

ഏവം ഗുരുഭ്യ ഏതേഭ്യ ഏഷാ മേ ശിക്ഷിതാ മതിഃ |
സ്വാത്മോപശിക്ഷിതാം ബുദ്ധിം ശൃണു മേ വദതഃ പ്രഭോ ||4.24 ||

ദേഹോ ഗുരുർമമ വിരക്തിവിവേകഹേതു -
ർബിഭ്രത് സു സത്ത്വനിധനം സതതാർത്വദർകം |
തത്ത്വാൻയനേന വിമൃശാമി യഥാ തഥാപി
പാരക്യമിത്യവസിതോ വിചരാദ്യസംഗഃ ||4.25 ||

ജായാത്മജാർഥപശുഭൃത്യഗൃഹാപ്തവർഗാൻ
പുഷ്പാതി യത്പ്രിയചികീർഷയാ വിതൻവൻ |
സ്വാന്തേ സകൃച്ഛമവരുദ്ധധനഃ സ ദേഹഃ
സൃഷ്ടാസ്യ ബീജമവസിദതി വൃക്ഷധർമാ ||4.26 ||

ജിഹ്വൈകതോദ്യമപകർഷതി കർഹി തർഷാ
 ശിശ്നോന്യതസ്ത്വഗുദരം ശ്രവണം കുതശ്ചിത് |
 പ്രാണോന്യതശ്ചപലദ്യക് ക്വ ച കർമശക്തി -
 ര്ബഹ്യഃ സപത്യ ഇവ ഗേഹപതിം ലുനന്തി || 4.27 ||

സൃഷ്ടാ പുരാണി വിവിധാൻയജയാഽത്മശക്ത്യാ
 വൃക്ഷാൻ സരീസൃപപശൂൻ വഗദംശമത്യാൻ |
 തൈസ്തൈരതുഷ്ടഹൃദയഃ പുരുഷം വിധായ
 ബ്രഹ്മാവലോകധിഷ്ഠണം മുദമാപ ദേവഃ || 4.28 ||

ലബ്ധ്വാ സുദൂർലഭമിദം ബഹുസംഭവാന്തേ
 മാനുഷ്യമർഥമമനിത്യമപീഹ ധീരഃ |
 തൂർണം യതേത ന പതേദനുമൃത്യു യാവ -
 ന്നിഃശ്രേയസായ വിഷയഃ ഖലു സർവതഃ സ്യാത് || 4.29 ||

ഏവം സഞ്ജാതവൈരാഗ്യോ വിജ്ഞാനാലോക ആത്മനി |
 വിചരാമി മഹീമേതാം മൂക്തസംഗോന്മഹദ്യതിഃ || 4.30 ||

ന ഹ്യേകസ്താദ് ഗുരോർജ്ഞാനം സുസ്ഥിരം സ്യാത് സുപുഷ്കലം |
 ബ്രഹ്മൈതദദിതിയം വൈ ഗീയതേ ബഹുധർഷിഭിഃ || 4.31 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 ഇത്യുക്ത്വാ സ യദും വിപ്രസ്തമാമന്തര്യ ഗഭീരധീഃ |
 വന്ദിതോദ്യർഥിതോ രാജ്ഞാ യയൗ പ്രീതോ യമാഗതം || 4.32 ||

അവധൂതവചഃ ശ്രുത്വാ പൂർവേഷാം നഃ സ പൂർവജഃ |
 സർവസംഗവിനിർമൂക്തഃ സമചിന്തോ ബഭൂവ ഹ || 4.33 ||

|| ഇതി ഉദ്ധവഗീതാസു ചതുർഥോധ്യായഃ സമാപ്തഃ ||